

42 221 (477) 06
114 221
Віктор Лагоза

bank

100

Віктор Лагоза

02/05

байки

121509

U

Видавництво
художньої літератури
«Дніпро»
Київ — 1975

Зухвала Хмарина

— Яка-то в мене сила!..
Усеньке Сонце затулила.
І це все — за мільйони верст,—
Звела угору Хмарка перст.—
Та я б іще й не те зробила,
Якби хоч трохи віддаль скоротила.
А що як спробувать?.. Ану!..
Отак!.. Давай злечу я вище!..
Тепер дмухну —
І Сонце зовсім знищу...
Ой ма!..

Де ж Хмарка та? Була — й нема.

Тигр і Вовк

На Тигра Вовк розгнівавсь до пестями —

Аж в грудях запекло.

У Тигра теж занило між зубами,

Ударило у скроні, в тім'ї загуло,

І нерв напруживсь кожен, як дротина.

Ось-ось страшна почнеться різанина!

І справді:

прямо серед дня

Зійшлись обидва в герці...

Роздерли вдвох Ягня,

І стало зразу легше їм на серці.

Не будем пабиратися мороки —

Сказати можемо без вагання:

Так різні атлантичні блоки

Свої розв'язують питання.

Порося в купелі

Купали Поросятко по повітній моді —
І душі, і масаж,
І вентилятора поставили у саж —
Кирпате вже й пізнати годі.
Та де там догодить!
Заплющивши очиці,
На всіх сердито рохкотить:

— Не треба лить було водиці!..
Хіба це душ?.. Хіба оце масаж?..
Чом вентилятор надто гуркотить?..

Отут — не чухай, там — не маж!..
А то утне й таке, що затикайте уші.
Відкіль така пеня? —
Чувало Поросятко, як Свиня
Щодня
Усе на світі ганила в калюжі.

Коли на наші дні
Хтось лє слова брудні,
І пирхає, і хвицька,
Все ганить, всіх шпиня,
Я озираюся:
а чи не близько
Калюжа і Свиня.

Дебати

В комору влізла Миша тихо.
Здавалось би — яке це лихо?..

Та миша мишею і є —
Зерно гризе, сальце жує,
А там, у слухний час,
Допалась до ковбас.
Звичайно, треба заходів вживати.
Та справа, бачте, не проста —
Гордїй стоїть за пастку, а Влас гуде:

«Кота!»

І почались дебати.

— В наш вік — і раптом Кіт!..—
Гордїй кричить, аж капа з нього піт.—

У вік заліза й сталі,
У вік механізації
Не можем ми, немов відсталі,
Іти шляхами котизації!

— Даремно! Кіт ніколи задніх ще
не пас,—

Вола щосили Влас.—
Де Миша — Кіт традиція:
Підкрадеться й негайно схрумка.
Така моя позиція!
Така моя в цій справі думка!

Не знати, доки б тягся крик,
Коли б не вскочив до контори комірник:

— Кінчай дебати! Пожалійте сили!
Докіль у вас тяглось,
Мишей в коморі стільки розвелось,
Що вже і стіни завалили.

Хотілося б отут мораль утяти,
Та, мабуть, зайва, як оті дебати.

Підсвинок

Плюгавий Підсвинок, удершись до городу,
Свою негайно виявив породу:
Перетоптав цибулю і горох,
Картоплі сплюндрував за трюх,
Із гарбузів зробив копицю гною,
Від помідорів не залишив ні куща.
Оглянувся та й рохка під вербою,

Аж очі заплюща:

— Чи бачите, яка у мене сила?..

Ого, її не має і Кабан!

Мого ніщо не спинить рила —

Ані межа, ані паркан!..

Та ба! Не довго вихвалявся,

Бо у наступну мить

Дрючок йому у бік уп'явся.

І Підсвинок по-іншому вищить:

— Куві-куві! Нема у вас порядку!..

Погляньте зблизька, не здаля —

Адже я ще маля,

Я, ще б сказати, тільки Поросятко,

А де ж на світі те видать,

Щоб дрюком на малих махатъ?

На днях «героя» бачив я перед суддею:

В житті — нахаба, хуліган і хам,

Як то говориться — свиня свинею,

А на суді кувіка поросям!

Два вантажі

Де шлях перетина узвіз,
Зустрілися Гарба та Віз.

— Куди ти прешся не по чину?..
Чи повилазило хіба? —
Рипить Гарба.—
Верни з узвоза, вражий сину!

Та ба!
Докіль Гарба оте ришила,
Взялися їздові до діла —
Здали Гарбу далеко вбік
І в першу чергу Воза
Побігли витягати на узвоза.

— Цього я не забуду аж повік!..—
В Гарби від злості покривились спиці.—
Ну й дні!
У мене он полови дві копиці,
А в тебе вантажу ледь-ледь на дні.
Що ж ти везеш — скажи мені...
— Мішок пшениці!

Наприкінці коротка мова:
Не чваньсь коли вантаж —
полова.

Заморська мораль

Якось за морем, у ріці
Обдерла Щука Плітці боки,
Пом'яла хвіст, скалічила плавці.
Та встигла Плітка шугонуть у кущ осоки.

І ось:

— Устати, суд іде!..

— Пропала Щука!..—

Нагнувся Сом до внука.—

За всі гріхи тепер перепаде.

І нам з тобою це наука.

— Яка?..

Скажи, послухати охота.

Сом зиркнув пильно на Сомка:

— Коли схопив — не випускай із рота!

Тхорячий гнів

На Лиса гнівавсь Тхір:

— Хижак і бузувір!
Нема йому довір'я,
Хоч він і друг, хоч він сусід,—
В яке не шасне, капосний, подвір'я,
По вітру зразу пустить пір'я.
Провчить давненько пройду слід!..

Це ж що?

Можливо, Тхір усовістився
І за розбій на Лиса справді злився?
О, ні! Він дбав про свій обід.

Оце на зборах розійшлося Зайча:
На подив всім, Ведмедя смичо,
То сим, то тим у вічі тиче,
Тому й сьому повча.
— Пропав Зайчисько ні за гріш!..
Та все ж не розумію, хоч ти ріж:
Відомо, що важка в Бурмила лапа,—
Нагнувсь до Лиса Тхір,—
А тут: Зайчисько йде наперекір,

А бурий павіть у долоні ляпа.
Всміхнувся Лис, повів плечем:
— Не пхай Бурмила у ряди нечем.
А як серйозно мовить,
То наш Бурмило добре зна,
Що критика Зайців — Ведмедеві не горе,
Тому й пустив Зайча попереду Слона:
Докіль воно в пустому гвалті тоне —
В Слона на серці й охолоне.

Та що й казати — різна критика бува:
Одна — на користь,
інша — баки забива.

Не горить!

— Здоров, Панасе! Як і що ти?..

— Оце зостався без роботи.

— Дурниці не верзи!

Твоє мені відоме вміння —

Як треба, воду вичавиш з каміння.

Беру до себе. Запрягайся і вези!..

— Спасибі, друже!..

Хвалю, що ти не бюрократ,

Не те, що твій співбрат,

Який за критику, було, довба і струже...

— А ти хіба до критики мастак?..

— Не те, щоб дуже,

А так:

Коли попреться хтось не в ті ворота,

Собі не дам замазати рота —

Нікому не стерплю.

Ну що ж — біжу писати заяву,

А завтра й до роботи приступлю.

— Гм-м!.. Стривай! Не спрощуй справу —

Не можна ж так відразу, вмить:

Ось я знайду вакансію у штаті,

Вточню деталі по зарплаті...

Устигнем, не горить!

Теля

Якось руде Теля за морем побувало.
Що бачило і що чувало —
У нас сьогодні мова не про те.
Та ось Теля по мандрах вдома появилось,
Куценький лоб насупило, скривилось
І он уже не знати що плете:
— Яка дурна отут у вас природа!
Нема ні прерій, ні саван.
Ну а порода?
Ні се, ні те — ні Слон, ні Павіан!..
Хоча б ота потвора край дороги —
Чомусь позаду хвіст,
Попереду навіщось роги...
Нащо вони?.. Який ховають зміст?..
А ратиці!.. Ой, пхе!.. Яка гидота!..—
Теля в зневазі кривить рота.—
Куди з такими йти у твіст —
Із ними тільки й гупать гопака.

І зупинилось, наштовхнувшись на Бика.

— Як смієш ти таке казати?..
Адже то Манечка. Твоя то мати.
— Ота ряба?..
Хіба?..—
Піднявся хвостик у Теляти,
Та вистрибом з горба
І ну Корову ссати.

Дідусь на тротуарі врізав сторчка,
Урізав і не може встати:
Не густо сил у старика —
Чекає, доки руку зволить хтось подати.
Побачив те Онисько.
До потерпілого підбіг:
— Дивись, до чого нині слизько —
Опори не знайти для ніг!
Давно такого я не бачив льоду.
Еге ж, ну да,
Не лід — біда:
Нема життя від нього пішоходу.
Проблема ця, я вам скажу,
В історії сліди проклала зрими.
Ані на шеляг не збрешу:
Не знаю, як у Стародавнім Римі,
А в нас
Не раз
Іще цариця Катерина...

Урвавсь терпець у старика,
Занило серце, а не тільки спина,
І мовив він сердито:
— Заціп-но рота, ерудите!
Навіщо розпускати язика,
Коли не він потрібен, а рука?..

Йй-бо, коли в житті буває слизько,
Єдиного боюся: чи не близько
Отой Онисько?

Свиня під возом

— Не розумію я Коня,—
Під возом рохкає Свиня.—
Чого він воза лає?
Хіба не бачить Кінь:
Під ним така хороша тінь,
Якої більш ніде немає.

— Невже?..—
Йй Кінь у відповідь ірже.—
Звичайно, тінь там може бути,
І, певно, хороше в тіні,
Та ніколи мені
До неї голову нагнути.

Ревний Півень

Рябенька Курочка, присівши на сінце,
Знесла яйце.
На лихо, біс припер на ферму Півня.
І почалось, хоч плач:

— Чого мовчиш, дурненька? Кудкудач!..
Хай чує вся птахівня.
Хай чують в лісі, в луках, у ярку!..
Ділися досвідом!.. Зозулям передай!..
Ур-р-ра!.. Ку-ку-рі-ку!..

І так засмикав Курочку украй,
Що причепилася відома всім хвороба —
Задерла аж до неба Курка дзьоба:
Торочить про яйце на кожнім кроці,
Яке знесла... в позаминулім році.
А Півень що?.. І досі не вгаває —
Індичці баки забиває.

Індичка

Індичка аж присіла —
Пір'їну із хвоста Папуги в Курки вздріла.
І вже не їсть, не п'є, не спить ночей,
Індика гонить геть з очей,
Від горя аж змарніла.

— Я не переживу цю муку!..
Давай,— кричить,— розлуку,
Тетеря довгоноса!..
Поглянь на Курку: бач,
проста

І коса,
А й та
Мені утерла носа —
Пір'їну закордонну має до хвоста.
А я!..

— Стривай-но...— мурмотить Індик.
Та де там!

Лемент, сльози, крик:
— Повішусь! Утоплюся!
Життя рішуся,
Коли так модно не вберуся!..

І що ж, свого Індичка домоглась:
За модою останньою вдяглась.
А щоб було чужу пір'їну видко,
Щоб дань уже сповна віддати моді,
Свій хвіст обскубла так, що й глянуть
гидко,
Та так і ходить при народі.

У Зайця на прийомі

— Ой леле! Що з тобою?..—
Зустрівся Цап з Козою.—
Яка біда, кумо, стряслась?..
 Не шкура, а лахміття,
 У вовні кров і сміття,
Хвоста, який не був, й того збулась!
Ледь-ледь впізнав, хоча давно знайомі.
 Відкіль тебе несе?..

— Була у Зайця на прийомі...

— Такий лихий?.. Куса?.. Грize?..

— Та ні. Тихенький, як водиця,
Все лапоньку до серця приклада.
 Та інша там біда —
В прийомній секретаркою Вовчиця,
А двері в кабінет Бурмило догляда.

Велика нора

Аж вуса мокрі у Петра від сліз,
Аж головою б'ється неборак у горі:

— Пацюк!.. Це він сюди заліз,
Це він у нору стяг усе дочиста із комори.
Давно б йому і здохнути пора!

— Хай так. Пацюк — стихійне лихо,—
Озвались ревізори тихо,—
Коли така у нього є нора.
Та як усе ж туди проліз
Дощок і цегли цілий віз?..

Каганець

Навмисне там чи ні —
Каганчика поставили уранці на вікні.

— Ага!..— кричить бляшаний.—
На Сонце розрахунок вже поганий!
Воно то світить, то пече,
То геть втече.
А я завжди свічу, а я палаю...
Я Сонце подолаю!

І що ж — здолав?
Де ж пак!
Скінчився гас,
Каганчик блимнув і...
погас.

Еге ж, буває:
Чадить, смердить, а Сонце лає.

Собача мода

— Цю-цю!.. Агов, Рябко!..
Чого ти, друже, розходився?
Не упізнав чи помилився?
Та то ж іде Грицько —
Не злодій, не хапуга,
Людина добра і не зла,
Тобі ввесь час він був за друга.
Чого ж тебе нечиста сила понесла
Його хапати за поли?..

— Ні, я не помиляюся ніколи,—
Рябко хвостом вертить.—
Та, бач, Трезор же не мовчить,
Та й Шавка
На Гриця гавка —
Тому й мені кортить
Його за ногу ухопить.

Хоча й бува від того шкода,
Ще дехто любить гавкати...
якщо мода.

Тиха Омела

З чужої гілки Омела
Гармидер підняла:

— За що мені така наруга?..
За що прозвали відьминим гніздом?
Чом не шанують, ніби друга,
А тільки кривляться кругом?
Нема від мене шкоди,
Нема від мене зла —
Я тихої породи...

— Еге ж, ти просто — Омела,—
Почулося від Дуба,—
І саме тим усім нелюба,
Що з тебе — ані дров, ні помела.

Пещасна Миша

— Хіба тобі відома скрута —
Дощі, вітри, зима холодна, люта? —
Озвався до Миші Горобець.—
Що б не було надворі,
Сидиш собі в коморі,
Гризеш пшеничку, жито, ячмінець...

— Це так тобі здається з двору,—
Сіреньку кинуло в сльозу.—
А скільки я казна-чого перегризу
Докіль потраплю у комору?!

Це так,— зробити висновок пора,—
Не легко вдертись до громадського добра.
Та щось не чуть, щоб дармоїди
Шляхами іншими ходили по обіді!

Пшениця та Реп'ях

Гукнув Реп'ях Пшениці золотій на возі:
— Та нам з тобою, бачу, по дорозі,
І ти, як я, мандруєш, щоб засіять поле.

— Лиш перевізники у Реп'яхів не ті,—
Пшениця зайду зором коле.—
Відкрито я на людським возі їду в поле,
Ти ж крадькома. Ще й на собачому хвості.

Дощова Краплина і Град

У небі на хмарині
Жалівся Град Краплині:

— Скажи, сестрице, розтовкмач,
Чого воно отак буває:
Як ти летиш — усе сміється і співає,
А я з'явлюсь — навколо горе й плач.
У чому тут різниця?
Нехай водицю ти даєш,
Але ж і я даю незгіршу воду теж.

На те йому сестриця:
— У тому, Граде, що холодне серце маєш.
То правда, що водою напуваєш,
Та хто ж захоче пить,
Коли ти вмиєть
І цвіт, і листя до живого обчухрасш?..

Найкраща справа навіває жах,
Коли вона в холодносердого в руках.

Гнатова дорога

У лютому пішла з борів вода,
Мов гори, хвилі грізні покотила.
Летить, гуде, дуби перекида,
Уже і в греблі дірку проломила —
Ось-ось увірветься в село, до хат.

Взялися люди мудрі до лопат,
Щоб греблю залатати.
Аж почорнів від гніву Гнат:

— Хто вам дозволив план зривати?..
Ану кладіть назад лопати!..

У лютому одна турбота в нас —
Нарізать льоду про запас,
Як те зазначено у плані.

— Та що ти, Гнате!.. Тут така біда —
Затопить же село вода!
Дивись: вже булька на майдані...

— Того не може бути,—
Палають в Гната очі непривітні.—
Забули ви, мабуть,
Що з повинню боротись маєм лиш у квітні,
Що ми...

Та тут
Чимала хвиля підкотила до порога.
Навтьоки Гнат. Не встиг — втягло у впр,
як прут.

Туди йому й дорога!

На куц Лози, що виперсь на городі,
Сокирою намірився Остап.
Кінець настав би тут пустій породі,
Та раптом хтось сокиру — хап!
— Що робиш, нерозумний хлопче?..
Не смій!

Оглянувся Остап: стоїть Махтій,
Капусту та картоплю топче.

— Хіба не бачиш — це Лоза!
Нам радить не одна інстанція висока
Лозу оберігати, мов зіницю ока...

Всміхнувся Остап:
— Я — за,
Бо ця порада мудра і доладна,
Коли Лоза не проста — виноградна.

— Торочиш ти пусте!..—
Махтій Остапові на те.—
Коли про Лози є вказівка —
Не дам рубать, нехай і ця росте.

Яка ж кінцівка?

Проста:

Немає овочу в Махтієвій господі,
Бо витовк все до біса на городі,
Лише Лоза росте густа.

Прудконогий Полкан

Ж а р т

Через рівчак, через паркан,
Через кущі тернів і глоду,
Стрілою через лан,
Ледь-ледь не шукою крізь воду
Сто гін летів Полкан,
Аж дух йому спирало,
Аж піт шкварчав, немов на приску сало,
Аж хвіст прилип до ніг.

— Ну, як?.. Хіба не ловко?..—
Хрипить, упавши на поріг.

— Чудово! Жаль лише, що біг
Ти не за вовком, а від вовка.

Дурний гвалт

Між терену, у дикому яру,
Вовчиця молода проха стару:
— Ой-ой, тікаймо! Ой, рятуймо кості!
— Чого?..— стара пита.
А та:
— Хіба не чуєш криків, повних злості?
Прислухайся: гвалтує все село —
Погрожують обох убить,
Розправиться, щоб й сліду не було,
Живцем нас облупить,
Зітерти в порох, рознести за вітром...

— Май голову, а не макітру!
Докіль в селі кричать
І сучать у кишені дулі,
Ми можемо спокійно спать.
А змовкнуть — бережися кулі.

Давно хотів сказати, та якось не везло
(Збивали добрі друзі з пантелику):
Щоб нищить зло,
Потрібно більше діла й менше крику.

Ведмежа чуйність

Один Ведмідь — значна особа —
Якось по гаю брів.
Аж гульк — Іжак із Зайцем риють рів.
В обох аж очі лізуть з лоба,
З обох зійшло вже сім потів.
А що ж робота? Не кипіла й не гула —
Малою сила їх була
Й мале було уміння.
А тут іще, немов на грець,
То трапиться дебелий корінець,
То цілий шар каміння.
Пошкріб потилицю Ведмідь,
Помацав лапою за вухом:
— Не падай, братці, духом —
Перерву на обід зробіть.
А я цю справу не залишу —
В конторі перегляну штат
І ще когось приставлю до лопат.

Приставив... мишу.

Немає рову, і не ждїть —
Не видно й Миші у камінні й глині.
Зате по гаю ходить слава і понині,
Що чуйним був Ведмідь.

Вовчі поцілунки

Коли у лісі почались дебати,
Услід за іншими і Заєць осмілів —
Почав Вовків критикувати,
На Лиску напустив джмелів
І (навіть мовить лячно!)
Щось про Ведмедя бовкнув необачно.
Вони ж не морщили носи,
Не думайте, не ляскали зубами люто —
Не ті тепер часи,
Щоб хвіст на критику здіймати круто!
Ні, навпаки —
Поперлись Зайця цілувати
Розкритиковані Вовки.
І що ж?.. Тепер, коли ідуть дебати,
Душа у Зайця лізе аж у п'яти.

Хоробра Жаба

Хвалилась Жаба в лузі:
— Яка то насолода, друзі!..
Єй-єй, аж в грудях запече,
Як Черногуз від тебе утече.
А ти за ним!.. А ти за ним!..
Коли б ще крила —
Догнала б і убила.

— А що, й таке траплялось, мила?..
Очима Жаба — блим:

— Хіба не ясно?..
Було б...
Та прокидаюсь передчасно.

Ку-ку-рі-ку!..

Коли на ферму прикотили віз,
Щоби ішли па висоті дебати,
Па нього й Півничок поліз —
Забаглось дуже виступати.

Хвилину воду пив, хвилину йоржив пір'я,
А там і втяв:

— Ку-ку-рі-ку!..—

Аж луни ляснули в ярку.

І знов зіскочив з воза на подвір'я.

Ніхто утриматись не зміг,

Бо не робили й спроби —

Неначе від хвороби,

Від реготу усі попадали із ніг.

І ось минає тиждень чи і два відразу,

І знов не в лад, не в тон,

Уже не з воза — з перелазу

Лунає Півня баритон.

Ніхто не зна, чия у тім провина,

Але сміялась тільки зборів половина.

І повелось з того дня,

Що Півень, як якусь роботу,

Одне і те ж кричить із клуні, з лісу, з плоту,

Й його ніхто не тільки не спиня,

А навіть, як придавить Півня грип чи нежить,

То й збори відкладають, доки перележить.

Нема у нас таких Півнів?

Таке існує лиш у байці?

А ви на зборах побувайте кілька днів

І загинайте пальці.

Дрібниця

Лев досить потрудився на віку —
Чимало доброго зробив для птиці:
Завів нові порядки в курнику,
Надбав і проса, і пшениці.
Новеньке сідало, новенький дах,
Одні дверцята — в поле, другії — на шлях,
Натяг від сонця й сльоти тента
З полімерного брезента...

— Ну як?..— питає в референта.—
Чималого добився?..
В добрі й теплі тепер птахи живуть!

— Та як сказати...— референт знітився.—
Незадоволені... Кленуть...
І справа, знаєте, в дрібниці —
Керують й досі курником... Лисиці.

Не хитра в байці суть,
І Лев, який чинить добро уміє,
Її, звичайно, зрозуміє.

Пильний Василь

Опівночі, коли, хоч вийми око з лоба,
Нічого не побачиш і за крок,
Замало не галопом
Василь злодюгу гнав через ярок.
Де та і спритність бралась!
Де та і сила узялась!
Цупка ожина, мов травиця, рвалась,
І чавкотіла під ногами грязь.
Догнав, схопив, утис у землю носом,
Злодюзі руки в'яже мотузком,
У зуби тиче кулаком.

— За що?

— За те, що вкрав мішок із просом!

— Адже не в тебе... В полі... Де токи...

— Не в мене?.. Ох!..— розтислись кулаки,
І, мов корова язиком, злизало силу.

Де бігти через рів?

Насилу

Василь назад в село добрів.

Не варт дивитись косо —
Довести можна без зусиль,
Що пильним був Василь:
Злодюга заплатив би носом
І кількою в боку,
Коли б не на загальному току —
У Василя украв мішок із просом.

Вовк і Кіт

Десть в луках, за селом
Зустрівся Вовк з Котом.
Словечко, друге... Потекла розмова.

— Скажи мені, браток,—
Питає Вовк, присівши в холодок,—
Чому твоя рідня завжди уся здорова?
І ребра, і хребет —
Усе в порядку.
А ми, Вовки, якби не яр та очерет,
Давно вже перейшли б у згадку.
Адже ж (чого таїть!)
І ви, Коти, буваєте не завше гарні.
Хоча б учора... На пташарні...

— Ех, Вовче, Вовче, треба все уміть,—
Поглянув Кіт на Вовка ясно.—
І ти б не раз минув біду,
Якби відразу, на ходу,
Умів замурикувати вчасно.

— І що воно за капосний бур'ян?..—
Покрившись потом, як росою,
На полі бідкався Іван.—
Уже й серпом його, уже й косою...
Признатись соромно, а все ж скажу:
Дійшов до ручки —
Носив і за межу,
І смикав голіруч, аж нили пучки,
А все ж не перевів я бур'яну.
— А чим ти сів на лану?
— Та де уже там добрим сіять!..—
Руками замахав Іван.—
Не маю часу ні труїть зерно, ні віять —
Що є, те й кину в лан.

Часом і ми отак плюндруєм пережитки:
Аж колька в бік, аж дроз у литки,
Аж в поті, як в росі...
А сіємо недбало та потроху —
Пуд бриці, пуд гороху.
І знову є робота пучкам і косі.

Чи є на світі Щука?..

— Відкіль лише беруться брехуни?..

Ну, от, дивіться, знову
Плітки, Карасики й Лини
Про Щук заводять мову:
Хапа, куса, глита!..—

Зпесважливо кривилась Рибка Золота.—

А я у те не вірила й не вірю.
Не раз казала я собі сама:
«Чи є на світі Щука — перевірю».
І що ж, усе обплавала — нема.

— А де-бо ти її шукала?..—
Озвавсь один Карась.

— О, територія була чимала!..—
Плавцем у боки Рибка узялась.—
Не менша за оту он бочку.

І показала на... акваріум в куточку.

«Ваговіз»

Баран між Коней затесався.
Вівса попробував — сподобалось. Зостався.

Спочатку у куточку, в стороні
То тут, то там відхоплював зернину.

Та йшли за днями дні...

І ось Баран поліз на середину.

І не даремно ліз:

Як водиться, з'явився напис в позолоті

Що «Старший ваговіз»,

А не Баран отут згоряє на роботі.

— Баран овес за трьох жере.

А за скількох він возить та оре?..

Ввібгали голову не в плечі — аж у спину:

— Які вже там гужі!

Не допускаємо возити вантажі,

Раніш — по слабості, тепер — по чину.

Чом Барани на середину часом пруть?

Бо інколи овес дають не по роботі,

А по табличці в позолоті.

А чи не час тугіш торбину зашморгнуть?

Явтух і мухи

— Доволі рукавом махати,—
Звернувся удесяте Клим до Явтуха,—
Давай-но винесем помийницю із хати.

А той руками, знай, маха:

— Який-бо ти упертий, Климе!
Невже ти думаєш, що я оглух?..
Помий?.. Ну, і грець із ними.
Мені спочатку треба знищить мух,
Зігнати клятих з лоба, з шиї.

А як у нас
Настане вільний час,
Негайно винесем із хати і помий.

На жаль, такий Явтух між нами не один:
Із наслідками, бідний, б'ється,
Аж піт із нього ллється.
А що б то рук докласти до причин!

Свиня в саду

Свиня унадилась в громадський сад
І там псувала все підряд:
Турнуть з-під щеп — Свиня в малину,
З малини проженуть —
Свиня об вишню чуха спину.

— Ну, як тут быть?..
Прокляте кодро, кляте сім'я!..
А щоб тобі не бачити діток! —
Шкребе Гаврило тім'я.—
Переведе садок.
Мабуть, потрібно тактику міняти —
Гуртом
Усім селом
Грудьми на клятву стати.

І ось
Усю громаду
Проставлено до саду:
Ранета стереже Тодось,
Юрко вартує сливу,
Ничипір — гливу,
Горіха ще там хтось,
І навіть підлітка Оксанку
Посаджено з дрючком під шпанку.
— А-чю!.. А-ля!..—
Кричить хто тенором, хто басом.
Свиня ж по саду вистрибом гуля,
А часом —
Скаженим вихилясом,

Й хоч уже не плямка всюди ласо
І вже нічого не псує,
Та все ж ні чхнути,
Ані дихнути
Нікому не дає.

Не гожа тактика, не гожа:
Нема людей, усі — сторожа.
А чи не краще б всім було,
Коли б один Гаврило
Задротував Свиняці рило,
Аніж на варту ставить все село?

Чом Вовк гірчицю їв?

Накоїв Вовк у лісі досить дзвону,
Аж зуби вишкіря зі зла:
Замість м'яця копичку хрону
Йому Лисиця подала.

— Ти що?.. Сміятися?.. із мене?..
Та я тобі зроблю таке...

— Ох, нене!..

Я думала, що любиш ти гірке.

— Відкіль взяла таку дурницю?..—
Схопив за в'язи Вовк Лисицю.

— Помилуй, Вовче, не карай!..
Послухай, поясню...

— Давай

— Адже ж ти їв гірчицю...

— Коли?..

— Як у гостях у Лева ми були.

— Еге, дивись, куди загнула!
А те, що ти не Лев,— забула?..

Петрова біда

Не повезло Петрові —
Пошкодив ногу у діброві.
Сидить, ридма рида,
На мить замислиться і знову плаче.
— Ох, лишенько!.. Ой-ой, біда!..—
Аж ось Никифор верхи скаче.
— Чого це ти?..— нещасному гука.—
Повзи скоріше з лісу.
— Та як?.. Нема ціпка —
Без нього не долізу!..
Сиджу отут вже третій день,
Гукаю допомогу...
Та марно все... Ніхто ніде анітелень.
Ой-ой, відріжуть, мабуть, ногу!..
Зроби-но ласку, другом будь —
В крамницю поскачи швиденько,
Купи ціпок бодай благодійний.
Та вислати машину не забудь!..

Злетів Никифор, ніби птиця, у сідло,
Помчав, аж вітром засвистало.
А скільки тих ціпків окіль росло!
Про них обом і в голову не спало.

Біда у тім не лиш Петрова —
Не він один до лісу возить дрова.

Слабка втіха

Ж а р т

Старий Деркач похмуро, скося
Дививсь на Пилососа,
Поводячи потріпаним плечем:

— Все 'дно зостанешся із посом!..
Бо буде діда баба звати Деркачем —
Не Пилососом!

Побачив раз Пилип Гарбуз,
Як віз в баюрі капоспій загруз.
Чи падто вже в'язка глеюка,
Чи то були невправні їздові —
 І їм, і коням мука:
Годину б'ються, б'ються дві,
Забрюхались, замазались у глину,
 Натерли мозолі,—
 Сопуть, аж чуть в селі.
Мов прикипів Пилип до тину,
Шкребе за вухом без упину,
 Від крику аж упрів,
Переколошкав горобців у стрісі:

— Під полудрабок всі! Клади дрючину!..
 Та не туди! Впадеш у рів!..
 Берись!.. Підважте вісі!..

Та віз сидів би й нині
 Отам у глині,
Якби не трапився Кіндрат:
Заліз під віз, напружив спину
І виручив проїжджих за хвилину,
Промовивши:
 — Не лусни з крику, сват!

Я бачив біля телефону
 Такого типа —
 Було чимало шуму й дзвону.
А користі? Не більше, як з Пилипа.

Заяча хоробрість

Ото химера:

Картає Засць Лева на усенький ліс,
Ще й дулі тицькає під самий ніс.

— Розбійник клятий!.. Ненажера!..
Здирайте шкуру всю від гриви до хвоста —
Давно його діла у мене на замітці!..

А справа тут проста:
На волі Засць, Лев — у клітці.

Задумав змайструвать Антін
Чи то стілець, чи то ослін
І вмить подавсь до гаю:
— Матеріалу пошукаю.

Не довго і ходив —
Відразу на узліссі, коло броду,
Отам, де буря дуба скинула у воду,
Надибав на колоду,
Та на таку, що ледве обхопив,
Ледь-ледь підняв на спину
Товстюцу деревину.

— Ого!.. Ага!..

Оце вага!..—

Антін не йде — плазує по моріжку.—
Тут вистачить на все,—
Окрім стільця, зроблю ще й діжку.

Колода ж давить, аж у грудях ссе,
Аж світла днина стала темно-синя.
— Дивись, які важкі телер пуди!..
Але не пропадуть мої труди —
З колоди, мабуть, вийде ще і скриня.
Коли б минути лиш отой ярк,
Бо дух забило й серце в'яне...

Та ось останній крок —
Лежить в дворі чудисько дерев'яне.

Схилився над ним Антін —
Зробивсь увесь, мов крейда біла:
Який вже там стілець, який ослін —
Колода від води вся геть зотліла.

У всякім ділі не спіши кричать: «Ага!..» —
Поглянь спочатку, що то за вага.

Вузлик з маком

На річці в повінь трапилась біда —
Порон поглинула вода.
Злизали хвилі, як вовки голодні,
Сметану, сир,
Із салом бодні,
Пішла й пшениця в темний вир.

— Ой лишенько!.. Ой горе!..—
В нестямі Никанор аж чуба рве,
Вужем звивається, білугою реве.

— Пшениці жалко, Никаноре?..

— Пшениця що?.. Пшениця не моя.
За іншим плачу я —
Не схтів іти в обхід версту із гаком,
І маєте: втонув мій вузлик з маком!..

Мораль?

Не всіх, хто плаче, жаль.
Адже скажи такому: «Сонце гасне!..»
«То й що?..— відкаже.— Не моє ж, не власне».

Ворона біля моря

В курортнім місті, десь над морем,
Що плеще хвилями у береги,
Ворона з Чайкою ділилась горем:
— Ні, тут не буде більш моєї і ноги!
Повірила, за сотні верст летіла,
Замало не пропала у путі.
А діла?..

Одні лиш вигадки пусті.
Ну, що тут?.. Сонце, вітер, хвилі
Та інших з тисячу дрібниць...
Ні-ні, докіль іще летіть я в силі —
Подамся краще до різниць:
Нехай про них не та іде розмова,
Нехай і пахощі не ті,
Зате завжди повненько в животі.
Бувай здорова!

Закон:
Краса не для Ворон!

Бяка

Якось у полі горобцям для ляку
Страшну поставили, пробачте, бяку.

- Тепер спроста не вхопиш проса,—
Карпо пиндючить носа.—
Недавно сам я полем брів
(Ну, випив трохи, каюсь!),
Оте опудало уздрів
Та так злякавсь, що й досі заїкаюсь.
А дід Лавро?..
Тому он, кажуть,
Ударила від страху колька під ребро —
Четвертий тиждень йодом мажуть.
- Чи ба ти — штука ж бо яка!
А горобців вона ляка?..

Зайшов директор Яків до крамниці

І став, як стій:

Від краму аж тріщать полиці —

Хоч вигрібай лопатою на гній.

Лежить товар, людей дивує.

— Чого ж ніхто нічого не купує?..

У чому річ?..—

Втяга директор голову у плечі.—

Чого лежать без діла речі?..

Адже трудилися ми і день і ніч,

Часом не їли і не спали —

По сто відсотків понад план давали.

Перезирнулися покупці.

— За труд вам, Якове, спасибі наше,—

Невесело один директорові каже.—

О, ми б з охотою розкрили гаманці,

Не завдавали б, вірте, збитку,

Коли б робились речі ці

Не для відсотків, а для вжитку.

Заздрість

Дві Миші — хатня і полівка —
Зустрілись, гомонять.

— У тебе хата, і долівка,
І їсти солодко, і тепло спать.
А я?.. Докіль отой добуду хлібець,
Стає, немов макітра, голова —
Удень на тебе гострить кігті Кібець,
Вночі очима блимає Сова.

А хатня головою заздрісно хита:
— Зате нема Кота!

Дірявий резерв

Коли посипались вказівки без перерви,
У бідного Хоми
Напружились до краю нерви:

— Не може бути, щоб ми
Та не знайшли якісь нові резерви!..
Ніщо не робиться само.
Це що?..— кричить, аж слина цвірка.

— Та бублик то, Хомо.

— А чом у ньому дірка?..
Марнуємо даремно площу й час.
Оце і є резерв. Залишим спірки —
Даю наказ:
Печіть віднині бублики без дірки!

В основному і цілком

Мов липучка, хитра звичка
Причепилась до Панька:
Ще пшеничка, як травичка,—
Він про зерна вже гука.

— Ми добились в основному,
В основному досягли...
Та скосив лише солому,
Зерно ж миші розтягли.

— Бурячки ми в основному
Довели вже до ладу...
Гичку встиг звести додому,
Корінь кинув на льоду.

— В основному кукурудзі
На збиранні — висота...
Чверть зібрали з міста друзі,
Решту снігом заміта.

Всім набив Панько оскому.
Що ж робити із Паньком?..
К бісу вигнать в основному,
А ще краще, як цілком!

Зреагував

— Чого плазуєш, куме, на майдані?..
Невже нема у тебе інших справ?..—
Сусіда в Харитона запитав.

— Та засипаю каторжні ковбані,—
Аж плюнув злісно Харитон,—
Бо знову в стінгазеті клятї душі
Вмістили фейлетон:
«Свиня, чи П'яний Харитон в калюжі».
Засиплю та і ляжу на сухе.
Тоді вже зась рівнять з свиньми. Хе-хе!..

Краб-бокохід

Промовив Кит:

— Погана звичка у Дельфіна —
Летить вперед, а діла — тільки піна.
І в Рака теж не все іде на лад —
Повзе частенько капосний назад.

Почув те Краб
І клешнею по тім'ї — шкряб!

— Як добре, що підслухав!.. — косить оком. —
Тепер життя у мене буде — мед:
Не буду плавати ані назад, ані вперед.

Та й ну кульгати боком.
І що ж? Ви тільки уявіть —
На першій кроці вліз прямісінько... у сіть.

А бий тебе лиха година:
Не завше добра штука — середина.

Лисиця в журі

В гаю ділили раз якісь місця.
Звичайно, кожен, як воно буває,
Свою кандидатуру виставляє:
Козу — Вівця
За гнуті ріжки,
Лелека — Гусака,
А Черепаха — Слимака,
Бо зручно їм ходити в парі пішки.
Сичі стоять за Рись, за китиці, що біля вух,
А Леопард, позбувшись тям,
Жирафу вихваля за плями.
За Гедзя гвалт здіймає муха...
Вже ледве зводять дух,
Ніхто нікого більш не слуха,
І хоч виходить ділу строк,
Ніяк не зрушать з місця ні на крок.
Попохмурніли морди й лица,
Пішли б у хід і зуби, і дзьоби,
Якби Лисиця
Не вбила ясність у лоби.
— На перше місце пропоную Лева!..
На друге й третє — теж його,—
Затявкала, немов струна сталева.—
Бо й справді, він того...
Підходить тільки він, як личить то Левам.
Немає в нього китиць,
Нема у нього плям?..
А що, коли добренько придивитись?..
І сталась дивна річ в журі —
Усі нараз прозріли:
Усе, що треба їм, внизу й вгорі,

Негайно в Лева вздріли —
І плями, й довгу шию, й щось там біля вух
(Хто — китиці, хто — пух),
І, пробі,
Чудові роги на Левинім лобі.

Не будем кривдити журі —
Воно ніколи не було уперте:
Зітхнули молоді, почухались старі...
Й Лисиця місце зайняла четверте.

Мишачий аршин

Жирафу стріла Миша і завмерла.

— Чи не мара?..—

Очиці лапкою протерла.—

Якої ж глибини твоя нора?..

— Яка нора?.. Нема її у мене.

Від носа в Миші дроз пробігла до хвоста:

— Нема нори?.. Ох, нене!..

Куди ж бо ти тікаєш від Кота?..

Хомут чи ярмо?..

— І хто тобі оте ярмо надів?..
Важке, тверде, ще й муля!
Тут — збито до кісток, там — гуля!..—
Вола одного разу Вовк жалів.—
Пора подбати про культуру —
Тепер на світі ситуація не та,
Щоб хтось здирав безжально шкіру.
Знімай ярмо! Ось на — надінь-но хомута!
Ну, як?.. Чи легше стало, друже?..

— Не дуже!..—
У Волика стікає піт з хребта.—
Хомут?.. Ярмо?.. Яка мені різниця,
Як смиче за налігача візниця
Та ще й батіг гуля по спині?..

Так і колонізатор.
Він жалісливий нині!

Свинячий фахівець

Розговорилися Рябко з Трезором:

— Ну, як життя?..

— Та ніби до пуття:

Оце добу ходив дозором,

Напав на Вепрові сліди

І, щоб не трапилось біди,

Прогнав його я за городи та сади.

— Таким і похвалитися не сором.

Скажу відверто: молодець!

Та знай:

я теж по свинях добрий фахівець.

— Гонив з городу їх, із саду, з жита?

Задер здивовано Трезор хвоста:

— Свята ти простота!

Я з ними їм із одного корита.

Як царював у лісі Лев,
Отам жила й Свиня в берлозі —
Поміж кущів, поміж дерев
Знайшла якусь калюжу при дорозі.
Поплещеться, уляжеться на бік
І рохкає з багна в знемозі:
— Немає страви ліпшої від м'яса!..
Його я їла б вік,
Я лиш до нього ласа!..

Та закотилась Левова зоря —
Призначили Ведмедя на царя.
Свині ж від того мало вреду —
Вона з калюжі рохкотить:

— Яку-то насолоду маю я від меду!..
Їм день у день, а все кортить.

Та не спиняється життя —
Ведмідь також пішов у небуття,
І лісом Віл вже править.
А як Свиня на це?
На всі лади кувіка про сінде —
Вона така, вона і сіно перетравить.

Історія ця давня, їй би скніть у затінку,
Коли б то не лиха пеня:
Чимало поросятток вивела Свиня,
І всі вони пішли у матінку.

Товстошкурый усовіститель

До Бегемота
Прислали скаргу із болота:
— Засів Комар у комиші.
І вже вкусив зо дві душі.
Усовістїть-но обормота!..

Розгнівавсь Бегемот:
— Та як він сміє?..
Я не дозволю пальця класти в рот!
Я справу так цю поверну,
Що ну!
Комар найзліший не вціліє!
Усі туди!..
Верхом і пішки!..
Рубайте комиші, тягніть з води!..
Несіть вірьовки, віжки —
В'яжіть злочинця Комара!..
Валіть в болото гору!..
Паліть дерева, дим пускайте з бору!..

Тут Бегемота б зупинить пора,
Щоб не накоїв гіршої біди.
І, звісно, зупинили.
Та Бегемот і досі хвалиться щосили:
— Вцілів Комар?.. Пусте! Зате які сліди!..

Ох, не минути лиха й бурі,
Коли усовіщать беруться товстошкурі!

Фатальна зустріч

На півжарт

Із Зайцем Слон зустрівся у ярузі.
Спинивсь. Погомонів.
І розійшлись вони б, як друзі.
Та ба! Отам, поміж кущів
Біді великій мало статись —
Слонові в рівню захотілося погратись:
Поляпав Зайця по плечу.

Питаєте, що далі?
Яку мораль сюди я приточу?
Від правди не втечу:
Не стало Зайця, то і байка без моралі.

Циганська Голка

Циганська Голка, ніс задерши хвацько,
Паплюжила тоненьку Голку швацьку
І приставала, як смола:
— Чого ти пнешся, мов придурок
із-за тину,—
Куди тобі зашити мішковину!..
Дивись — плюгава і мала,
А теж до швальні взнала стежку!..

— Ну, що ж,— звела тоненька голосок,—
Хоча й важкенько, та зашию я мішок.
А ти от спробуй вишити мережку!.,

Тиждень скоротився

З клуні виповз Миколай,
Втупивсь зором у причілок:
— Що за диво?.. Ай-яй-яй!..
Нині знову понеділок.
П'ятірнею в чуб поліз
Та й присів у тінь під вишні:
— Ну, і що воно за біс —
Скоротились, мабуть, тижні.
Хоч у голові, мов рій,
Та на пам'ять не в обиді:
В понеділок у чайній
З сватом трішечки посидів...
Не позбувся ж я ума —
Пам'ятаю всі причини:
Стрілась в середу кума
І позвала на хрестини...
Потім в п'ятницю Кузьмич
На базар водив корову.
Ну, звичайно, могорич...
Довелося випить знову.
За пшеницю, за горох,
За дощі густі без вітру
У неділю з кимсь «на трьох»
Роздавив одну півлітру...
Лиш не розберу тепер,
Хоч би й маком дрібно сівся:
Де ж субота?.. Де ж четвер?..
І куди вівторок дівся?..

Ведмежа робота

Ото якось у чистім полі
При битому шляху
Увесь у милі й солі
Ведмідь згинав дубочка у дугу.

— Оце так штука!..—
Трудяга Волик мука.—
Нащо даремно лити піт?
Подався б краще ти до гаю
І чагарі б повіривав — там їх без краю,
Нема проїзду там чимало літ.
А тут... Напевне, вже і в пупі коле?
Нащо дурна робота — не збагну ніяк!

— Ох, коле, брате, та ще й як!..
Зате тут — чисте поле,—
На мить спинився неборак,—
Начальство здалеку мій хист побачить,
Дивись, Ведмежу силу і відзначить.
Ану, іще разок!..

Бурмило хекнув і захопився знову за дубок.

Щирий Гордій

У річку Гнат упав,
Та так невдало,
Що ні убрід, ані уплав
Її здолати сили не стачало.
Уже нема у Гната і надій —
Ось-ось до раків піде гостювати.
Побачив з кручі те Гордій
І ну благати:

— Ой Гнате, не тони!..
Ой братику, тримайся!..
Ти ліву ногу підтягни,
А правою від хвилі відспихайся!..
Та не пірнай, дивак!..
Роззуй-но чоботи!.. Стягни й онучі!..
Дивись: ось так, ось так!..—
Стриба Гордій по кручі,
Аж очі заливає піт,
Аж глина валиться з укусу,
Аж об торішній глід
Сколов до крові ногу босу.
Через хвилину Гнат пішов на дно,
На вічну квартиру.
Гордія й досі ж хвалять все одно.
За що? За те, що душу має щиру.

Урятувати Гната хтів Гордій,
Його турбота і хороша, й зрозуміла.
Але яка то віддаль, друже мій,
Від наміру до діла.

Терпів, терпів Шпачок та й виступив
в дебатах —

Дісталоя усім на гарбузи
І за надмірність в штатах,
І за задертії носи,
І за...

Та досить —
Навіщо передчасно без пуття
Усе без винятку сміття
Із хати нам виносить?

— Звичайно, критика гірка,
Зате відверта, щира, прямо в вічі!.. —
Гукав з сусіднього садка
Індик не раз й не двічі. —
Люблю я критику сміливу, молоду —
Вона здійсмає справи на високий рівень.
— Здійма?.. — радіс Півень. —
Давай, Шпачка тобі в садок переведу.
— Стривай!.. Навіщо переводить?
На віддалі до мене краще критика доходить.

Мораль ясна:
Бува, трапляється подібний керівник,
Який за критику здійсмає крик
І славить так її, що мовить годі,
Докіль вона...
В чужім городі.

Розкривши дзьоб на дармовщину,
Покинув Соловей ліщину,
Простори неба, ліс —
На сідало в курник заліз.

— Я й тут доб'юся перемоги —
Навчу співать,
Навчу літать,
Курям ясні вкажу дороги!..—

І справді, тиждень не вгавав —
Щоночі срібло розливав,
Сюрчав, свистів і тьохкав.
А там почав співати через ніч...
А там приживсь, припишк, заохкав
І пісню — пріч.
А далі й сам незчувся,
Як в безголосі обернувся —
Разом з Півнями в курнику
Ось-ось утне:
«Ку-ку-рі-ку!..»

Даремно дехто забуває,
Що так воно було і є:
Коли співець чуже просце клює,
Чужу і пісеньку співає.

Найвищий рівень

Баран із Півнем здибавсь серед двору:
— Як хочеться хоч раз піднятись вгору!..
Порадь, голубчику, мені —
Які місця найвищі?..

— На паркані!
Всі інші — нижчі.

На жаль, біда така не тільки з Півнем:
Не він один вважа паркан найвищим рівнем.

Не ті факти

У чистім полі серед дня
Схопив за горло Вовк Ягня,
Але не встиг проклятий зуби стиснуть —
Чабан посів собакам свиснуть:
— Ату його!.. Ату!..

Вп'ялися пси у Вовка прямо на льоту,
Вчепилися в боки, на шиї виснуть.

Отут

Вчинити б Вовкові короткий суд:
Зідрати шкуру з нього за розбої,
За лишенько велике і мале,
Але...

Нема статті про те прямої.
Обмацали в Ягняти верх і низ,
Проаналізували акти,
Свідоцтва, дані експертиз —
Для карі не підходять факти,
Одне спиня:
Живим восталося Ягня.

А чи не пізно з Вовка шкуру драти,
Коли позбудемось Ягняти?

Причина скромності

Діждавшись темноти,
На ганку стрілись два Коти.

— Ого!.. Мабуть, пішов ти вгору —
Іч, розтовстів, не видно вже й ушей.
Напевно, не одну комору
Очистив від мишей.
Чи, може, пацюків ганяв у льосі?..

У другого нехайно опустився хвіст:
— А ти такий ще й досі —
Ентузіаст, ідеаліст!
Тобі б все пацюки та миші,
А я — простий: свій хрест несу
Завжди вниз —
Так і загину непомітно в тиші
Отут чи поблизу.—
І витер лапкою сльозу.

Була в Кота
Причина скромності проста:
Щоранку
Внизу, на тому ганку,
Хазяйка забувала з-під сметани банку.

Кіндрат-механізатор

Була в Кіндрата
Лопата.

Струмент, звичайно, не тонкий,
Та діяв він завзято
У будень і у свято —
Чи ямку вирить для помий,
Чи на стежині зрізать будячину,
Вкопачь стовпець,
Перелопатить глину —
На всі дрібні діла струмент був спец.

— Не хочу більш трудити спину!..—
Затявсь Кіндрат.—
Нехай за мене робить агрегат!..
У всі діла впряжу мотори —
Для них пусте якийсь отам стовпець:
Вони перевертають навіть гори!..

І що ж, полегшало?
Та кий там грець:
Хоча за день ямок нарито на століття
І для помийок, і для сміття,
Хоча за мить закопано усі стовпці,
Хоч з будячиння не зосталося і віття —
Та вітер став свистати в гаманці.
На агрегаті ж мостять гнізда горобці.

Я знаю, що роззявить дехто рота,
Кусатиме, як пес:

— З якого виліз ти болота?..
Антимеханізатор!.. Тобі ніщо прогрес!..

А хтось уріже ще й по шиї.
І буде лить помії
У ямочку... ціною з Дніпрогес.

Розчулена Вівця

В тенетах Вовк аж вив
І каювсь ревно, слізю:
— Я Муху ненароком задавив...
Помилуйте мене, коли не пізно!
Провину й іншу маю я тяжку,
Її на суд громадський ось виношу —
Позаторік в ліску
Завив на Білочку хорошу.
І ще біду на розгляд ваш несучу,
Яка давненько серце тисне,—
В шишині налякав Осу,
Але, їй-богу, не навмисне!..

— Розкаювсь!.. М-м-молодця!..
Велика сила — перековка!..—

І хто б ви думали?..
Вівця,
Еге ж, ото Вівця хвалила Вовка.

Не то лиха прикмета,
Що Вовк потрапив у тенета,—
Нещастя, що Овечки за життя
Ще іноді у Вовче вірять каяття.

Розумна Плітка

Маленька Плітка поспіша до матері,
Аж розчепірює плавці:

— Давай сховаємось у ятері —
Тоді ніщо нам Шука у ріці.
Така міцна, така дебела сітка...

— Не дуже-то хвали,— спиняє доню Плітка.—
Зі Шукою недовго, звісно, проживеш.
Але буває, що й втечеш,
А от коли у ятір попадеш —
Чека на тебе сковорідка!

Часом, коли б не матері,
І ми б від Щук ховались в ятері.

Сірко біля копи

Завалував Сірко щосили:
Шкребеться Миша у копи.

— Ах, капосна! Зерно плюндрує у снопі.
Хіба для тебе сіяли, хіба тобі косили?
Та я тебе!..

І почалося:
Сірко дере, Сірко гребе,
Сірко на порох розтира колосся.
І незабаром не снопи —
Зосталась потерть від копи.
Сірко втомивсь, присів. Настала тиша.
Понищив урожай цілком
Сірко.
Сірко! Зате не Миша.

Ох, ні, не даром дехто гомонить:
«Примусь поклони дурня бить...»

Горобина провина

В комору залетіли Горобці
І, як заведено у птиці,
Склювали жменьку жита чи пшениці.
Почервонів, змінився на лиці,
Уздівши те, Кирило-комірник.
І в крик:

— Рятуйте, людоньки, комору!
Зерна поїли гору
Розбійники оці!..

Кирило акта склав
(Від гніву аж кипів!) —
Сім тонн зерна списав
На клятих Горобців.

Розсудливий Кузьма

На виставці одного дня
Ніхто очей не міг відвести від коня.
Ще б пак! І гривонька завита,
І хвіст розчесано, обрубані копита.
За тиждень знову я до стайні завершув —
У серце ніби гострий ніж шпигнув.

Моя ти ненько!

Стоїть той кінь нечищений, дріма,
Брудний, непосний давненько..
Не прикладу ума:

— Яка потвора!

Що сталося з конем, Кузьма?..

— Як що? Вже ж виставки нема —
Закінчилась учора.

Короткозора Синиця

— Поглянь: яка красива птиця!..—
До матері затінькала Синиця.—
А пір'ячко!.. Що в крилах, що в хвості —
 На сонці так і грає!
 А як літа на висоті!
 Як гордо поглядає!
Єй-ей, нічого кращого в житті немає!..
 Пусти! І я туди...

 — Куди?..
То Кібець, доню! Глянь-но краще, придивися —
 Нема ніякої краси, повір:
 Щербатий дзьоб скривився,
 Вирячкуватий зір,
 На пuzі пір'я, ніби віхті...

Чого ж думки про Кібця розійшлись?
 Мала не чула ще про кігті,
 А мати вже була у них колись.

Не потаю — про «вільний світ» у байці йдеться:
Бува, до нього нерозумний так і пнеється.
 Та ба! Дотіль,
 Докіль
На хижі кігті не наткнеться.

Біографічна довідка

Віктор Маркович Лагоза народився 24 листопада 1918 р. в м. Каневі, Черкаської області, в родині службовця. У 1937 р. закінчив робітфак Харківського медичного інституту. З 1937 по 1948 рік служив у лавах Радянської Армії. Брав участь у війні з білофінами та у Великій Вітчизняній війні. З 1948 по 1955 рік Віктор Лагоза працює на адміністративних посадах у народному господарстві, на будівництві та в промисловості. У 1963—1964 рр.— у редакції журналу «Прапор», згодом — відповідальним секретарем Харківського відділення СПУ. Нагороджений орденами та медалями. Член КПРС.

Перші поезії опубліковані у 1949 р. Окремими виданнями вийшли у світ збірки: «Байки» (1956), «Вчений і колода» (1958), «Списати!» (1959), «Дармоїди» (у співавторстві з художником М. Литвином), «І з медом, і з перцем» (1962), «Лихе зілля» (1963), «Сонячні цілунки», «Припечатаний засць» (1965), оповідання та новели «Дика груша» (1967), «Оце так жених» (1969), «Вередливий слимак» (1973).

Зухвала Хмарина	3
Тигр і Вовк	4
Порося в купелі	5
Дебати	6
Підсвинок	8
Два вантажі	9
Заморська мораль	10
Тхорячий гнів	11
Чемний Бурмило	12
Не горить!	13
Теля	14
Ерудит	15
Свиня під возом	16
Ревний Півень	17
Індичка	18
У Зайця на прийомі	19
Велика нора	20
Каганець	21
Собача мода	22
Тиха Омела	23
Нещасна Миша	24
Пшениця та Реп'ях	25
Дощова Краплина і Град	26
Гнатова дорога	27
Махтійова Лоза	28
Прудконогий Полкап	29
Дурний гвалт	30
Ведмежа чуйність	31
Вовчі поцілунки	32
Хоробра Жаба	33
Ку-ку-рі-ку!..	34
Дрібниця	35
Пильний Василь	36
Вовк і Кіт	37
Іван на лану	38
Чи є на світі Щука?	39
«Ваговіз»	40
Явтух і мухи	41
Свиня в саду	42

Чом Вовк гірчицю їв?	44
Петрова біда	45
Слабка втіха	46
Пилин і віз	47
Заяча хоробрість	48
Антін	49
Вузлик з маком	51
Ворона біля моря	52
Бяка	53
Відсотки та вжиток	54
Заздрість	55
Дірявий резерв	56
В основному і цілком	57
Зреагував	58
Краб-бокохід	59
Лисиця в жюрі	60
Мипачий аршин	62
Хомут чи ярмо?..	63
Свинячий фахівець	64
Свиня	65
Товстошкурый усовістителъ	66
Фатальна зустріч	67
Циганська Голка	68
Тиждень скоротився	69
Ведмежа робота	70
Щирий Гордій	71
Індик-критиколуб	72
На чужому просі	73
Найвищий рівень	74
Не ті факти	75
Причина скромності	76
Кіндрат-механізатор	77
Розчулена Вівця	79
Розумна Плітка	80
Сірко біля копи	81
Горобина провина	82
Розсудливий Кузьма	83
Короткозора Синиця	84
Біографічна довідка	85

Лагоза Виктор Маркович

Басни

(На українском языкє)

Видавництво «Дніпро»,
Київ, Володимирська, 42.

Редактор *Л. С. Малахова*
Художник *В. Ю. Легкобит*
Художній редактор *С. П. Савицький*
Технічний редактор *Л. М. Грицишин*
Коректори *Ю. А. Мороз, О. Т. Супруненко*

Виготовлено
на книжковій фабриці «Жовтень»
республіканського виробничого
об'єднання «Поліграфкнига»,
Київ, Артема, 23-а.

БФ 27611. Здано на виробництво 17.IV 1975 р.
Підписано до друку 23.V 1975 р.
Папір тифдручний. Формат 70×90¹/₃₂.
Фізичн. друк. арк. 2,75. Умовн. друк. арк. 3,218.
Обліково-видавн. арк. 2,314.
Ціна 36 коп. Замовл. 756.
Тираж 28 000.